

Handschrift- onderwijs

NORBERT EBERT

2112285

Situatieschets

SCHOOL

ONDERWIJS

ONDERZOEKS- GROEP

STUDENT

OBS de Duizendpoot te
Oosterhout
Delta-onderwijs,
Oosterhout
Unitonderwijs

- Leerjaarsysteem
weg, groep
doorbrekend
- Doelen
onderverdeeld in
segmenten

Begin unit 2 (groep 4)

Innovatieve en passende
oplossing vinden voor probleem

221 kinderen van 2,5
tot 12 jaar
3 units + voorschool

Unit 1 (groep 1/2/3)
Unit 2 (groep 4/5/6)
Unit 3 (groep 7/8)

25 kinderen

Onderzoeker
Uitvoerende van interventie

*'We mogen en kunnen
ontwikkelen tot de
beste en mooiste
versie van onszelf'*

11 kinderen problemen
met
handschriftontwikkeling

Complexe taak:
- Passen binnen unitonderwijs en
visie
- Passen binnen rooster
- Beperkt in tijd voor uitvoeren

Situatieschets

Probleembeschrijving

Elf kinderen van de vijftientig van begin unit 2 (groep 4) hebben een slecht leesbaar handschrift in het verbonden schrift.

Effect

- Onterecht beoordeelde fouten bij beoordelingen;
- Verminderde resultaten;
- Frustratie bij kinderen;
- Verloren onderwijstijd;
- Verminderde motivatie.

Analyse van het probleem

- Gesprekken met:
 - leerkrachten unit 1 en unit 2
 - Intern Begeleider
 - Directie
 - Kinderen
- Observaties

Onderzoeksvraag

'Welk effect heeft het langdurig en dagelijks werken met het Meskerbord volgens de theorie van Mesker, op de leesbaarheid van het handschrift van de kinderen van begin unit 2 (groep 4) van OBS de Duizendpoot te Oosterhout?'

Beslissende inzichten

Aan de hand van de theorie van Mesker heeft onderzoeker de keuze gemaakt om Meskertherapie in te zetten.

Metingen

- Nulmeting voorafgaand aan interventie
- Eindmeting afsluitend na interventie

Alternatieven

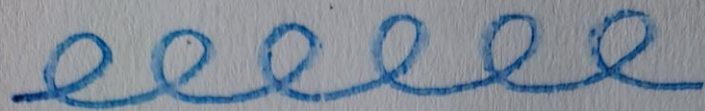
Naast de wekelijkse schrijfinstructie van 20 minuten, is extra begeleiding en instructie van 25 minuten per week gegeven.

Ontwerpeisen

De ontwerpeisen zijn opgesteld aan de hand van:

- Kenmerken onderzoeksgroep;
- Organisatorische kenmerken;
- Leerkracht kenmerken;
- Pedagogische, didactische en inhoudelijke kenmerken.

Figuur 1

Figuur 2

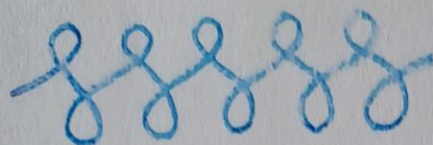
Figuur 3

Figuur 4

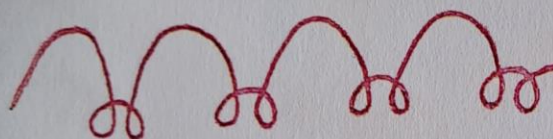
Figuur 5

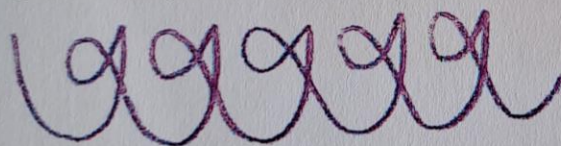
Figuur 6

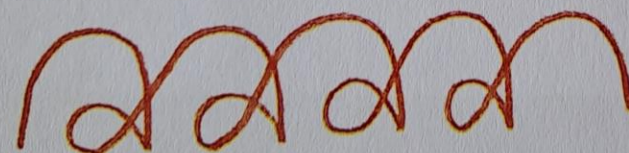
Figuur 7

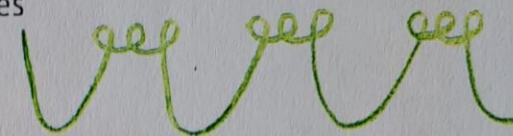
Figuur 8 - visjes

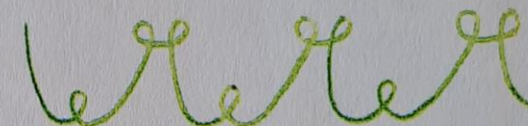
Figuur 9

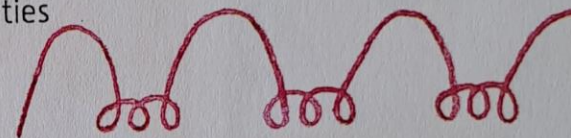
variaties

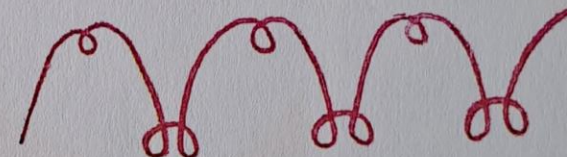
of

variaties

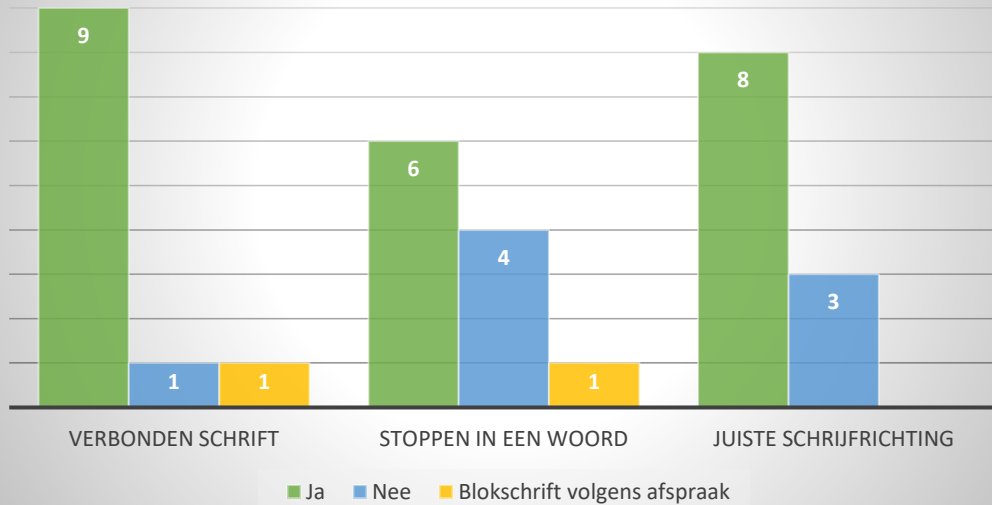

of

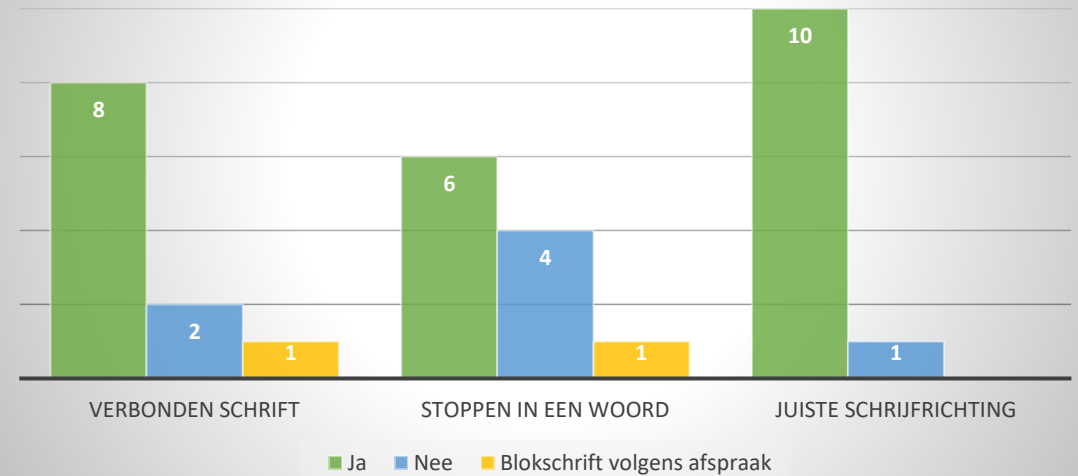

Resultaten

Vloeiend schrijven nulmeting

Vloeiend schrijven eindmeting

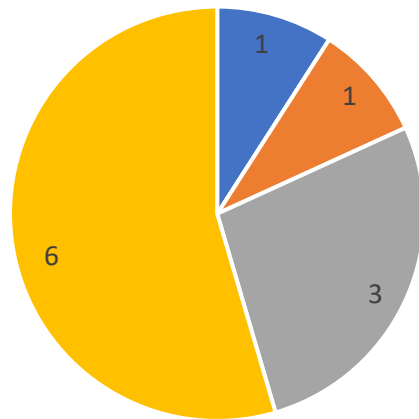

Opvallendheden:

- Minder verbonden schrift
- Stoppen in een woord gelijk gebleven
- Juiste schrijfrichting gestegen

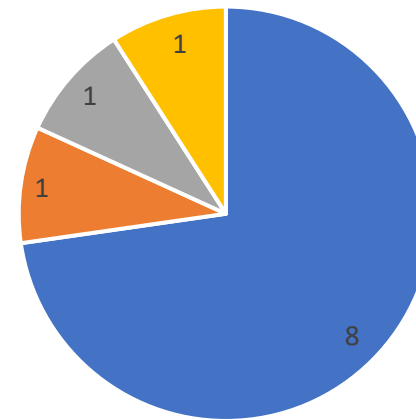
Resultaten

Aantal keer verkeerd gebruik van de lijnen
nulmeting

■ 0 tot 10 ■ 10 tot 15 ■ 15 tot 20 ■ meer dan 20

Aantal keer verkeerd gebruik van de
lijnen eindmeting

■ 0 tot 10 ■ 10 tot 15 ■ 15 tot 20 ■ Meer dan 20

Opvallendheden:

- Hoeveelheid verkeerd gebruik lijnen gedaald

Conclusie

Welk effect heeft het langdurig en dagelijks werken met het Meskerbord volgens de theorie van Mesker, op de leesbaarheid van het handschrift van de kinderen van begin unit 2 (groep 4) van OBS de Duizendpoot te Oosterhout?’

- Analyse nul- en eindmeting geven licht positief effect weer
- Meskertherapie of extra aandacht

Aanbeveling

- Meer dan één moment handschriftonderwijs per week geven (liefst dagelijks, minimaal 2x p.w.)
- Elk moment gebruiken om te modelen
- Effectiviteit Meskerbord vergroten werkwijze langer door zetten (minimaal 12 weken)
- Verder onderzoek naar mogelijkheden toepasbaar in de klas

Alternatieve oplossingen

Aan de slag met handschrift onderwijs – A. Overvelde & R. Nijhuis – van der Sanden 2019/2022
Vormfouten

Probleem	Oplossing
Letterspoor	<ul style="list-style-type: none">- Pijlen, voordoen, verwoorden, na laten doen- Groot oefenen- Feedback wáár het mis ging
Aanleren	<ul style="list-style-type: none">- Opnieuw aanbieden- Kind instructie laten herhalen- Route laten voelen
Uitleg begrijpen	<ul style="list-style-type: none">- Mondelinge uitleg richting niet begrijpen- Kind instructie geven -> leerkracht uitvoeren- Eigen beschrijving van kind (bol ipv dikke buik)

Alternatieve oplossingen

Aan de slag met handschrift onderwijs – A. Overvelde & R. Nijhuis – van der Sanden 2019/2022
Vormfouten

Probleem	Oplossing
Spiegelen	<ul style="list-style-type: none">- Briefje op tafel met juiste voorbeeld- Met kind geheugensteuntjes bedenken -> ook op tafel plakken
Letterverbindingen	<ul style="list-style-type: none">- Verbindingen andere kleur- Bij instructie extra nadruk op soorten door benoemen en voordoen
Ruimtelijke indeling 2 mogelijkheden	<ul style="list-style-type: none">- Kleine stokken -> geen tot weinig verschil (a-d; p-n)- Individueel verschillen voorbeeld en eigenwerk bespreken- Successen ervaren door markeren van goede letters
	<ul style="list-style-type: none">- Even grote letters -> geen verschil romp- lus- en stokletters- Individueel bespreken- Visuele ondersteuning boom/huis- Instructie aandacht plaats van de letter

Alternatieve oplossingen

Aan de slag met handschrift onderwijs – A. Overvelde & R. Nijhuis – van der Sanden 2019/2022
Fouten motorische uitvoering

Probleem	Oplossing
Verhoudingen tussen letters	<ul style="list-style-type: none">- Visuele ondersteuning boom/huis- Kleurtje per regellijn- Aandacht bij instructie
Lettergrootte	<ul style="list-style-type: none">- Goede schriftligging -> goed zicht op al geschreven werk -> grootte kopiëren- Tape op tafel waarlangs schrift gelegd- Aanpassen liniatuur -> meestal groter, maar kleiner komt ook voor
Ruimte tussen letters	<ul style="list-style-type: none">- Aandacht verbindingen- Verbinding met kleurtje/tussenruimte arceren

Alternatieve oplossingen

Aan de slag met handschrift onderwijs – A. Overvelde & R. Nijhuis – van der Sanden 2019/2022
Fouten motorische uitvoering

Probleem	Oplossing
Ruimte tussen woorden	<ul style="list-style-type: none">- Aanleren dikte potlood/pen of denkbeeldig de o tussen 2 woorden- Pink van de hulphand ertussen als tijdelijk hulpmiddel
Pendruk	<ul style="list-style-type: none">- Laten kleuren in lichte en donkere tinten van één kleur -> verschil ervaren zonder letters- Hierna overstap van licht en dun kleuren naar licht en dun schrijven
Schriftgrootte	<ul style="list-style-type: none">- Te klein vaak priegelwerk -> kramp -> geen soepele bewegingen (te zien aan hoekige vormen)- Verplichting schrijven tussen de lijnen waarbij letters beide lijnen raken
	<ul style="list-style-type: none">- Te groot -> kijken naar schrijfmateriaal- Fijne punt schrijven- Liniatuur aanpassen iom kind- Schrijven tussen lijnen van klein naar groot en andersom tot juiste grootte (Van Der Knaap, E. (2020, 20 augustus). <i>Als het schrijven niet goed lukt - Onderwijswereld-PO</i>. Onderwijswereld-PO. https://www.onderwijswereld-po.nl/motoriek/als-het-schrijven-niet-goed-lukt/)

Slot

Dank voor jullie
aandacht!